

Mat-2.197 Filosofia ja Systemiajattelu (K 2003)
Reflektioessee

Avoim Elämä

kirjoittanut
Henrik Ingo

Ranskalaisten kriisi

"Beaujolais in crisis. The secret is out!"
(Beaujolais kriisissä. Salaisuus julki!)

Näin otsikoi etusivullaan "The News"¹, englanninkielinen lehti Ranskassa asuville ulkomaalaisille ja muille Ranskasta kiinnostuneille. Olin ostanut lehden junalukemiseksi, sillä olimme vaimoni kanssa reppumatkalla Länsi-Euroopan halki. Olin ottanut tavakseni lukea International Herald Tribuneen lisäksi kunkin maan paikallisia lehtiä, mutta koska olin lukenut lukiossa fysiikkaa enkä ranskaa, niin jouduin Ranskassa nyt turvautumaan englanninkieliseen ranskalaiseen lehteen. Ja mikäs siinä.

Minkälainen kriisi siis oli nyt koitumassa Beaujolais-viinien kasvattajien tuhoksi? Oliko halla vienyt sadon vaiko varikset tai tappajaheinäsirkat olleet asialla? Ei sinnepäinkään.

Kriisi oli saanut alkunsa jo vuonna 2001. Beaujolais-sato oli silloin ollut *ennätyksellisen hyvä*. Kyllä, se oli siis ollut *ennätyksellisen hyvä*. Nyt oli kuitenkin katastrofi valmis, sillä vuoden 2002 sadosta oli tulossa *ihan yhtä hyvä!* Tämä oli onnistuttu jonkin aikaa pitämään vain viljelijöiden ja muun sisäpiirin tiedossa, mutta nyt salaisuus oli siis tullut julki ja perikato odotti viljelijäparkoja.

Kysynnän ja tarjonnan laki

Jokainen meistä on varmasti kuullut, jos ei muuten niin lukemalla Asterixia ja Obelixia², että kysynnän ja tarjonnan laki on se joka määrää hinnat markkinoilla ja yleisemminkin tuntuu pyörittävän talouden rattaita.

Kysynnän ja tarjonnan laki perustuu matemaatikko Daniel Bernoullin oivallukseen, että tuotteen hinnan ei niinkään tulisi määräytyä tuotteen valmistuskustannuksista, vaan siitä, paljonko hyötyä se tuottaa omistajalleen³. Eli suomeksi sanottuna, halpaa tuotetta kannattaa myydä kalliilla silloin, kun ostaja on valmis maksamaan siitä paljon. Tätä periaatetta voisi kutsua lain lain kysyntäpuoleksi.

Toisaalta taas jos samaa tuotetta voi ostaa useammalta eri myyjältä, kannattaa ostajan tietenkin tehdä kauppaa sen myyjän kanssa jolla on edullisimmat hinnat. Näin siis kysyntä nostaa hintaa ja samalla tarjonta laskee sitä ja jossakin löytyy sitten jonkinlainen tasapainotila, jossa kauppaa käydään.

Kysynnän ja tarjonnan laki voi johtaa tilanteisiin, jotka maalaisjärjellä tarkasteltuna saattavat vaikuttaa oudoilta.

OPEC on järjestö johon kuuluu suurin osa maailman öljyä tuottavista maista. Järjestön jäsenmaat sopivat keskenään siitä, kuinka paljon öljyä kukin milloinkin tuottaa. Jos uutisissa kuultaviin lyhyisin uutissähkeisiin on uskominen, järjestön kokouksissa tehdään lähinnä kahdenlaisia päätöksiä: Joko arabiherrat päättävät lisätä öljyntuotantoa tai sitten vähentää sitä.

Jos he nyt sitten jossain kokouksessa päättävät vähentää öljyn tuotantoa, niin

1 "Beaujolais in Crisis". The News, France's English Language Newspaper For Residents and Lovers of France. No 159/August 2002, sivu 1.

2 Goscinny & Uderzo 1977: Obelix ja kumpp.

3 Esimerkiksi Bernstein nimeää Bernoullille tämän ajatuksen. Bernoullin alkuperäinen artikkeli "Specimen Theoriae Novae de Mensura Sortis" (Exposition of a New Theory on the Measurement of Risk) julkaistiin 1738. Bernstein 1996: 99.

takuuvarmasti seuraavan päivän uutisissa kerrotaan siitä, että öljyn hinta maailmanmarkkinoilla on noussut. Tämä on itse asiassa niin normaalia, että se ei ehkä hätkähdytä sinua ollenkaan. Mietitäänpä kuitenkin tätä: Kyseessä on täsmälleen sama öljy, jota vielä eilen myytiin huomattavasti halvemmallalla. Se ei ole parempi- tai huonompilaatuista, se on täsmälleen samaa öljyä, mutta kalliimpaa. Tämä on esimerkki kysynnän ja tarjonnan laista: Kun tarjonta laskee, hinta nousee vaikka kaikki muu pysyisi samana.

Viiniä viemäriin

Ranskalaisten Beaujolais-kasvattajien kannalta oli nyt päässyt käymään niin ikävästi, että tarjonta ylitti kysynnän. Viiniä oli liikaa. Jos salaisuus tulisi julki, niin hinnat saattaisivat pudota dramaattisesti. Ja kun salaisuus lopulta tuli julki, oltiin kriisissä.

Ranskalaiset eivät kuitenkaan jääneet neuvottomiksi. Ammattimaiset viinimaistelijat olivat jo aloittaneet viinien luokittelun kolmeen kategoriaan. Vain parhaimmat viinit pääsisivät myyntiin. Keskikastin viineistä tehtäisiin viinietikkaa ja huonoimmat viinit kaadettaisiin viemäristä alas. Viiniviljelijät tunsivat kysynnän ja tarjonnan lain, ja laskeskelivat että on taloudellisesti kannattavampaa myydä vähemmän viiniä kalliimmalla kuin enemmän viiniä halvemmallalla.

Viinilasisinfonia

Pieninkin kyläkauppa, oli se sitten ranskalainen tai suomalainen, toimii kysynnän ja tarjonnan lain asettamilla ehdoilla, eikä siitä kirjoittaminen ole mikään järisyyttävä uutinen.

Sen sijaan on järkyttävää, että kysynnän ja tarjonnan laki on salakavalasti ujuttautunut oman reviirinsä ulkopuolelle, alueille joille sen ei kuuluisi mennä. Kysynnän ja tarjonnan mekanismit on tiedostettu kohta kolme vuosisataa ja siitä on tullut niin olennainen osa ajatusmaailmaamme, että sen lonkerot ovat sekoittuneet elämämme sellaisillekin alueille, joilla ei ole mitään tekemistä kaupankäynnin kanssa. Koska niillä ei ole mitään tekemistä kaupankäynnin kanssa, saattaa tuloksena syntyvä kieroutunut ajatusmaailmamme tuottaa joskus hyvinkin surullista jälkeä. Ja mikä pahinta, koska kyse ei enää ole kaupankäynnistä, emme tiedosta kysynnän ja tarjonnan lakia silloin kun itse asiassa sovellamme sitä.

Kun ensimmäistä kertaa olin joulupäivällisellä vaimoni kotona, paljastui että appeni on sitä tyyppiä, jolla aina on jokin temppu jolla viihdyttää kanssaihmissiään. Juhlan kunniaksi oli pöytä katettu viinilaseilla, joista kukin makunsa mukaan kylläkin joi joko maitoa, kotikaljaa tai Ähtävänjoesta laskettua kraanavettä - tämä tarina ei siis liity Beaujolais-viineihin*. Taisi olla jälkiruokaa odotellessa, niin appeni kostutti etusormensa ja siitä sitten esittämään, miten viinilasilla soittaminen luonnistuu.

Jos olette koskaan olleet vastaavanlaisessa tilanteessa, niin tiedätte varsin hyvin mitä seuraavaksi tapahtui. Kaikki muutkin alkoivat opettelemaan viinilasilla soittamista. Muistaakseni minä olin viimeinen, joka onnistui taikomaan lasistaan kohtuullisen puhtaan vinkunan. Siinä sitä sitten yhdessä ujellettiin. Tämän jälkeen appi siirtyi illan bravuurinumeroon, joka oli "haarukan ja veitsen tasapainottelu tulitikun nokassa viinilasin yllä". Jos ette ole kyseistä

* Linkki maanviljelykseen sen sijaan on useasti aistittavissa aromirikkaassa Ähtävänjoesta lasketussa kraanavedessä.

tempputa koskaan juhlapäivällisillänne nähneet, niin tulkaa joskus tervehtimään meitä kun olemme anoppilassa Pietarsaareissa. Se on todella näkemisen arvoinen. Se näytti myös sen verran vaikealta, että meiltä muilta jäi se siltä erää opettelematta. Viinilasin vinguttamisen ja tulitikkutempputen jälkeen joululounaamme sitten jatkui entistäkin hilpeämmässä merkeissä.

Kävipä sitten niin, että uudenvuodenpäivänä oli vaimoni tehtävä järjestää polttarit kaasolleen, jonka kaasona hän vuorostaan oli. Polttareihin liittyi myös illallinen, joilla - näin olen kuullut, minua ei nimittäin kutsuttu - myös juotiin viinilaseista. Jossain vaiheessa illallista vaimoni innostui näyttämään muille viinilasilla soittamisen taitoa. Ja kuten arvata saattaa, myös näillä kutsuilla kaikki innostuivat vinguttamaan lasiaan.

Kun vaimoni jälkeenpäin kertoi tästä illasta, hän oli tässä kohden hieman vaivautunut. Kun rupesin utelemaan asiasta, hän lopulta paljasti, hyvin hiljaisella äänellä, että oikeastaan häntä vähän harmitti, että meni näyttämään tempun kaikille kavereilleen. Nimittäin nyt kun kaikki muutkin osasivat tempun, se ei enää tuntunutkaan kovin ihmeelliselle.

Kuinka tarkkanäköisen havainnon hän tulikaan tehneeksi! Tempputa ei ole arvokas, jos kaikki osaavat sen. Siinä ei silloin olekaan mitään ihmeellistä. Näinhän me ajattelemme. Mutta toisaalta on täysin kestäväväitettä, että musiikki on kauniimpaa jos sitä ei soiteta kuin jos sitä soitetaan. Tai että viitsi on hauskeampi jos sitä ei kerro kenellekään kuin jos sen kertoo. Samaten ei voi olla niin, että viinilasilla soittaminen on hienompaa jos sitä ei tee muiden nähden. Mutta näin me kylläkin useasti ajattelemme.

Tämä tarina viinilasilla soittamisesta on erinomainen esimerkki kysynnän ja tarjonnan lain ajatusmaailmasta, silloin kun se on eksynyt talouselämän ulkopuolelle. Se tunkeutuu arkiajatteluun ja *käytökseemme* niin salakavalasti, että tyhmempi ei sitä usein huomaakaan. Enkä minäkään.

Me olemme sisäistäneet tämän ajatusmaailman jo lapsena. Se vaikuttaa silloin kun kaksi lasta ilmoittaa kolmannelle: "Me ei nyt leikitä sun kaa!" Heidän kavereutensa ikäänkuin vahvistuu siitä, että he *eivät leiki* muiden kanssa.

Tämän lisäksi "meillä" saattaa olla joku "salaisuus jota me ei kerrota sulle!". Lasten salaisuudet sinänsä saattavat koskea jotakin naurettavan merkityksentöntä asiaa, mutta se ei nyt olekaan tärkeää. Tärkeää on se, että sitä *ei kerrota* muille! Tämä on täysin sama toimintamalli, mikä aikuisilla jatkuu liikesalaisuuksien muodossa. Liikesalaisuuksiksi määritellyt asiatkin saattavat useasti olla naurettavia ja merkityksettä, mutta tärkeää on kuitenkin olla paljastamatta niitä muille. Tämän päivän yritykset ovat vähintäänkin yhtä kiinnostuneita siitä mitä he eivät tee, kuin siitä mitä he ovat tekevinään ja tuottavinaan.

Näiden tarkastelujen valossa näyttää uhkaavasti siltä, että kaikki mitä me teemme perustuu *pihtaamisen logiikalle*, niin talouselämässä kuin arjessammekin! Me hoidamme ihmissuhteitamme siinä missä arabit öljyntuotantoa. "OPEC ilmoitti eilisen kokouksen jälkeen, että se ei enää leiki sun kaa."

Maanviljelyn moraalit

Ranskalaisen Beaujolais-artikkelin pohjalta stereotyyppinen käsitykseni ranskalaisista ja etenkin ranskalaisista maanviljelijöistä vahvistui. He ovat yksiä moraalittomia hyypiöitä! Enkä nyt tarkoita sitä, että mielestäni hyvän alkoholin

kaataminen viemäriin olisi moraalitonta. Ajatus josta kylläkin suuri osa suomalaisista varmaan olisi kanssani samaa mieltä.

Eriyisen silmiinpistävää artikkelissa nimittäin oli juuri se, että siinä ei mitenkään käsitelty sitä, onko hyvän viinin - enkä nyt siis tarkoita viiniä alkoholijuomana vaan pikemminkin elintarvikkeena - kaataminen viemäristä alas mahdollisesti, edes hieman, kyseenalaista.

Maanviljelijän tehtävä on tuottaa ruokaa. Ilman ruokaa kuolemme, emme siis pohdi nyt mitään täysin merkityksetöntä kysymystä. Ja kysymys pätee yleisemminkin, sillä yleisesti ottaen voidaan sanoa, että työnteon tarkoitus on tuottaa hyvinvointia: ruokaa, terveyttä, turvallisuutta, viihdettä ja niin edelleen.

"Kyllä kyllä", saatat nyt ajatella, "mutta viini ei ole ruokaa. Viinien idea onkin olla harvinaista ja varsinkin kallista herkkua. Eihän niillä muuten voisi snobbailu! Ja snobbailu on viininjuonnissa olennaista. Eri asia olisi jos heittäisivät viemäriin maitoa ja perunoita."

Ehkä näin. Vaikka minä olenkin jo menettänyt uskoni ranskalaisiin maanviljelijöihin, niin saatat olla oikeassa. Eihän kukaan sentään oikeasti heittäisi pois ruokaa? Eihän?

Väitän, että heittäisivät. Väitän, että ihan niinkuin kaikki muukin toimintamme nykyään, myös maanviljelijöiden toiminta perustuu pihtaamisen logiikalle!

EU ja maatalous

Kuten kaikki tiedämme, koko Euroopan maatalous perustuu massiiviselle tukijärjestelmälle. Jostain syystä maatalous nyt vaan on niin kannattamatonta toimintaa, että maanviljelijöille on pakko maksaa tukea jos vain aiomme saada suuhunpantavaa.

Tietääköhän kukaan, mitä kaikkia poliittisia syitä maataloustukien taustoihin liittyy? Vähäisin ei liene kansallinen turvallisuus. Koska me täällä Pohjolan perukoilla olemme säiden suhteen huomattavasti heikommassa asemassa kuin etelä-eurooppalaiset ystävämme, on suorastaan kysymys kansallisesta turvallisuudesta, että maanviljelijöitä tuetaan. Jokainen maa kokee, että on tärkeää että omassa maassa säilytetään tietty kvantitatiivinen taso ruuan tuotannon suhteen. Ja koska näillä arktisilla leveysasteilla emme pysty kilpailemaan eteläeurooppalaisten maanviljelijöiden kanssa, maksamme tukea maanviljelijöillemme.

Edellä olevan minäkin ymmärrän. Sen sijaan en ymmärrä sitä, miksi myös ranskalaisille maksetaan tukia ja erityisesti en ymmärrä sitä, miksi heille maksetaan *enemmän* kuin suomalaisille kollegoilleen!

No, minä en ymmärräkään EU:n maatalouspolitiikkaa, ei se mitään. Mutta tiedän kuitenkin vielä sen, että EU:ssa puhutaan paljon *kiintiöistä*. On maitokiintiöitä, munakiintiöitä ja viljakiintiöitä. Samalla kuin maanviljelijä saa työnsä tietyn tuen, hän sitoutuu siihen että hän *ei ylitä kiintiötään!* Sillä jos maanviljelijät ylittäisivät kiintiönsä, meillä olisi enemmän ruokaa kuin EU:n kansalaiset jaksaisivat syödä ja olisimme kohta samanlaisessa kriisissä kuin Beaujolaisin viininviljelijät.

Sanalla sanoen, Euroopan maatalouspolitiikka perustuu *pihtaamiselle*. Tukipolitiikka perustuu siihen, että maanviljelijä sitoutuu olemaan tuottamatta ruokaa yli kiintiönsä. Ottaen huomioon että suurin osa maapallon väestöstä näkee nälkää ja moni kuolee ruuan puutteeseen, tämä on mielestäni hyvinkin

kyseenalaista politiikkaa*. Mutta siitä ei kirjoiteta lehdissä, sillä meistä pihtaaminen on normaalia ja järkevää. Ironista kyllä, niin maataloudessa kuin talouselämässä, me puhumme usein tuottamisesta silloin kun on kyse pihtaamisesta.

Avoim Elämä

Kysynnän ja tarjonnan laista seuraava pihtaamisen logiikka tulee kaikista räikeimmin vastaan informaatioteknologian alalla. Se tulee vastaan kaikilla informaatioaloilla, myös siis musiikin, elokuvan ja muun viihteen alalla**, mutta kaikkein räikeimmin juuri tietokonealalla.

Tyypillinen tietokoneohjelma tänä päivänä maksaa, sanotaanko nyt, noin 1000 euroa. Tietenkin kalliimpiakin on, suuret yritysjärjestelmät voivat maksaa jopa 50 000 euroa, mutta on tonninkin paljon rahaa näin euroaikana.

Tietokoneohjelma ostetaan yleensä fyysisen CD-levyn muodossa, joka lisäksi voi olla paketoitu kauniiseen pahvilaatikkoon. Suhteessa CD-levyn kokoon pahvilaatikat ovat yleensä suhteettoman isoja, jotta ne osuisivat kaupan hyllyllä paremmin silmään.

Yhden CD-levyn valmistuskustannus kansineen on noin 1€. Pahvilaatikko sen ympärillä ei maksa sitäkään. Jos mukana on muuta materiaalia, esimerkiksi opaskirja, se maksaa luonnollisesti enemmän. Lisäksi tuotteeseen liittyy tietenkin kuljetus- ja varastointikustannuksia, ja pitäähän myyjänkin joku provisio saada. Mutta kuitenkin lienee turvallista sanoa, että ostaessamme tietokoneohjelman maksamme 99%:sti tyhjästä. Tämä pätee erityisesti Internet-aikana, jossa yhden tietokoneohjelman "kuljetuskustannukset" ympäri maailman ovat niin häviävän pienet, ettei sitä voi euroissa ja senteissä kuvailakaan.

Tämä ei tietenkään ole koko totuus. Mehän emme ostaneet mitä tahansa CD-levyä, vaan nimenomaan sen, jossa oli joku tietty tietokoneohjelma. Ja tietokoneohjelman tuottaminen on ihan oikeasti kallista puuhaa. Siksi tietokoneohjelmat ovatkin niin kalliita.

Väärin. Myös tietokoneohjelmia valmistavat yhtiöt tuntevat kysynnän ja tarjonnan lain. Myös IT-alalla pätee totuus, että tuotteen hinnalla ei ole juurikaan tekemistä sen valmistuskustannusten kanssa. Toki myyntituloista tavalla tai toisella katetaan myös ohjelmoijien palkat, eli tuotteen valmistuskustannukset, mutta halusin vain vielä kerran muistuttaa siitä, että tuotteen loppuhinta ei suoraan seuraa tästä.

Informaatioalalla on mielenkiintoista se, että "tuotteen" luovuttaminen ei ole koskaan pois sen antajalta. Digitaalista informaatiota voi kopioida loputtomasti. Einsteinin kuuluisa lause pätee: "Jos minä annan sinulle pennin, olet sinä pennin rikkaampi ja minä taas pennin köyhempi. Mutta jos annan sinulle idean, on sinulla uusi idea, mutta minulla on edelleen omani."

Valitettavasti Einsteinin periaate ei ole ollut IT-alan kantavana ajatuksena. Sen sijaan että digitaalista informaatiota käsiteltäisiin tavalla, joka olisi sille kaikkein luonnollisinta, sitä käsiteltään ikään kuin se olisi ehtyvä luonnonvara. Sitä

* Tässä ei paneuduta siihen problematiikkaan, että myös ylituotannon dumpaaminen kehitysmaihin on ongelma, sillä se vie kannattavuuden heidän kotimaiselta maataloudeltaan. Kuitenkin myös tämä kysymys liittyy kysynnän ja tarjonnan lakiin.

** Viihteen, ei taiteen. Siinä missä viihde on teollisuutta, pitäisi taiteen mielestäni kyetä nousemaan tällaisen kysymyksenasettelun yläpuolelle. Taiteen tulisi olla taiteilijan tapa ilmaista itseään, ei myytävä tuote.

myydään pahvilaatikoissa siinä missä öljyä myydään tynnyreissä.

On selvää, että tietokoneohjelmat eivät synny itsestään, vaan myös ohjelmoijille pitää maksaa palkkaa. Mutta siitä huolimatta IT-alalla vallitseva kaupanteon mekaniikka on digitaalisen aineiston luonteelle epäluonnollinen. Ja tästä onkin seurannut tiettyä jännitettä.

Tämä jännite ilmenee muun muassa *piratismina*. Piratismi tarkoittaa sitä, että tietokoneohjelma (tai muu informaatioalan tuote) kopioidaan, vaikka ei saisi. Kopiointi kun ei maksa mitään, eikä ole keneltäkään pois. (Edellinen väite pitää siis paikkansa siinä mielessä, että kopioinnin tuloksena ei kenelläkään toisella ole aiempaa vähemmän tietokoneohjelmia.)

Koska piratismi uhkaa ohjelmistotalojen kaupantekotapaa, sitä vastaan hyökätään yhä rajummin. Ohjelmistotalot antavat vihjepalkkioita piraattien kiinnisaamiseksi ja etsivät rikollisia poliisin avustuksella. Tämä ei sinänsä ole ihmeellistä, sillä piratismi tosiaan on laitonta. Mutta digitaalisen informaation luonteesta johtuen tilanne on hyvin jännittävä myös rehellisille kansalaisille. Koska tietokoneohjelmia tosiaan on hyvin helppo kopioida, niin yritysten tietohallinnon pitää olla erittäin tarkkana, etteivät vahingossa tulisi asentaneeksi ohjelmasta enemmän kopioita kuin ovat ostaneeet lisenssejä. Näin voi siis todella käydä, ellei yrityksessä pidetä yllä korkean moraalin lisäksi tarkkaa tukkimiehen kirjanpitoa. Tietokoneohjelmat kun eivät itse sitä mitenkään rajoita, vaan ne kyllä kopioituvat jos niiltä sitä kysytään.

Öllyntuotantoon ja maatalouteen verrattuna IT-ala onkin nostanut pihtaamisen ihan omaan luokkaansa. Siinä missä OPEC:in pihtaaminen näkyy konkreettisesti siinä, että öljyhanoja väännetään vähän pienemmälle, tulee Microsoft poliisin kanssa ja pistää sinut vankilaan.

(Tässä vaiheessa haluan erityisesti korostaa, että kommentoidessani edellä maataloutta tai IT-alaa, en ole pyrkinyt olemaan sarkastinen. Tekijänoikeusrikkomuksista voi oikeasti joutua vankilaan. Lisäksi informaatioalaan liittyvää lainsäädäntöä ollaan jatkuvasti tiukentamassa. Joitakin lakiehdotuksia tekisi jopa mieli kuvata niin tiukiksi, että ne eivät edes jätä tilaa sarkasmille!)

Kuitenkin juuri IT-alalla meillä on paljon opittavaa pihtaamiskierteen rikkomisessa. Yhä kasvava joukko ohjelmoijia tekee ohjelmiaan Open Source periaatteen pohjalta. Open Source liikkeessä tietokoneohjelmien kopiointia ei kielletä, itse asiassa siihen pikemminkin kannustetaan. Ohjelmien toimintaperiaatteita ei salailla, vaan nimensä mukaisesti koodi on Open Sourcessa avointa.

Open Source ohjelmistojen olemassaolo ei sinänsä ole ihmeellistä. Internetin myötä ohjelmiston levityskustannuksia ei ole, joten olisi ihmeellistä jos Internetissä ei levitettäisi ilmaisohjelmia. Sen sijaan Open Sourcessa on ihmeellistä se, että viime vuosina on yhä selkeämmin näyttänyt siltä, että Open Source ohjelmat ovat monessa suhteessa parempia kuin vastaavat kaupalliset ohjelmat. Näyttäisi siltä että toimimalla digitaalisen informaation luonteen myötäisesti, sen sijaan että tekisi kaikkensa tämän luonteen hillitsemiseksi, Open Source yhteisö on päästänyt valloilleen suunnattoman voimavaran, joka on aiemmin jäänyt IT-alalla ymmärtämättä ja hyödyntämättä.

Kaikkein selkeimmin tämä voima korostuu, jos esitämme kysymyksen: Jos kerran Open Source ohjelmat, sellaiset kuin Linux, ovat parempia tai edes yhtä hyviä kuin vastaavat ei-avoimet ohjelmat, mistä ne sitten tulevat? Kuka ne on

tehnyt ja kuka on työn rahoittaja?

Tiedämme että tietokoneohjelmien tekeminen on kallista puuhaa, mutta ensi näkemältä näyttää siltä, että Open Source ohjelmistot syntyvät itsestään! Tämä ei tietenkään voi olla totta, eikä se olekaan. Mutta kun kysytään, kuka ne on tehnyt, niin vastaus on: Ei kukaan erityisesti! Esimerkiksi Linus Torvalds on työskennellyt Linuxinsa parissa jo yli kymmenen vuotta, mutta hän on kuitenkin kirjoittanut vain pienen osan Linux-kernelin koodista. Suurimman osan on kirjoittanut joku muu. Kuka muu? Lukuisat muut samanlaiset ihmiset kuin Linus. Jotkut tekevät sitä huvikseen - Linus on yksi heistä - toiset tekevät sitä työkseen. Ahaa, mikä yritys siis on heidän työnantajansa? Vastaus on: Lukuisat eri yritykset. Miten vain asiaa käännelläänkin, lopputulos on, että Linuxia ei ole suunnitellut kukaan, sitä ei ole rahoittanut kukaan erityinen taho ja voisi melkein sanoa että sitä ei ole tehnyt kukaan, tosin se ei sitten enää pidäkään paikkaansa. Linuxin takana on suuri joukko vapaaehtoisvoimin toimivia ohjelmoijia, jotka eivät kannata pihtaamista!

Open Source yhteisö on kääntämässä IT-alan käytäntöjä pääläelleen. Mikä rohkaisevinta, näyttää siltä että avoin koodi on todistamassa meille käytännössä, että pihtaaminen onkin huonompi vaihtoehto kuin avoimuus. Mutta tarkoittaako se myös sitä, että musiikki on sittenkin kauniimpaa esitettynä, että vitsit ovat hauskoja vain kerrottuina? Voisimmeko oppia tunnistamaan pihtaamisen logiikan muilla elämänalueilla, niin että meillä avoimen koodin lisäksi voisi olla avoin mieli ja Avoin Elämä?

Lähdeluettelo:

"Beaujolais in Crisis". The News. France's English Language Newspaper For Residents and Lovers of France. No 159/August 2002, sivu 1.

Bernstein 1996: Against the Gods. The remarkable story of risk. New York: John Wiley & Sons.

Gosciny & Uderzo 1977: Obelix ja kumpp. Asterix seikkailee 23. Helsinki: Sanoma Osakeyhtiö.